

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (teine koda)

7. aprill 2022*

Eelotsusetaotlus – Põllumajandus – Ühine põllumajanduspoliitika – Otsetoetuskavad – Ühiseeskirjad – Ühtse pindalatoetuse kava – Määrus (EL) nr 1307/2013 – Artikli 4 lõike 1 punktid a ja c ning lõike 2 punkt b – Riigisisised õigusnormid, milles on otsetoetuse saamise tingimuseks seatud see, et põllumajandustootjal endal on loomad – Artikli 9 lõige 1 – Mõiste „aktiivne põllumajandustootja“ – Määrus (EL) nr 1306/2013 – Artikkel 60 – Kõrvalehoidmisklausel – Mõiste „kunstlikult tekitatud tingimused“

Kohtuasjas C-176/20,

mille ese on ELTL artikli 267 alusel Curtea de Apel Alba Iulia (Alba Iulia apellatsioonikohus, Rumeenia) 11. veebruari 2020. aasta otsusega esitatud eelotsusetaotlus, mis saabus Euroopa Kohtusse 7. aprillil 2020, menetluses

SC Avio Lucos SRL

versus

Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul județean Dolj,

Agencia de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) – Aparat Central,

EUROOPA KOHUS (teine koda),

koosseisus: esimese koja president A. Arabadjiev teise koja presidendi ülesannetes, kohtunikud I. Ziemele (ettekandja), T. von Danwitz, P. G. Xuereb ja A. Kumin,

kohtujurist: A. Rantos,

kohtusekretär: A. Calot Escobar,

arvestades kirjalikku menetlust,

arvestades seisukohti, mille esitasid:

- SC Avio Lucos SRL, esindaja: *avocată* M. Gornoviceanu,
- Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul județean Dolj, esindaja: N. S. Răducan,

* Kohtumenetluse keel: rumeeenia.

- Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) – Aparat Central, esindaja: A. Pintea,
- Rumeenia valitsus, esindajad: E. Gane ja A. Rotăreanu,
- Tšehhi valitsus, esindajad: M. Smolek, J. Pavliš ja J. Vláčil,
- Euroopa Komisjon, esindajad: A. Sauka ja A. Biolan,

olles 2. septembri 2021. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

- 1 Eelotsusetaotlus käsitleb esiteks seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT 2013, L 347, lk 608; parandus ELT 2016, L 130, lk 6), artikli 4 lõike 1 punkte a ja c ning lõike 2 punkti b, samuti artikli 9 lõiget 1, ning teiseks seda, kuidas tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja nr 485/2008 (ELT 2013, L 347, lk 549; parandused ELT 2016, L 130, lk 5, ja ELT 2017, L 327, lk 83), artiklit 60.
- 2 Taotlus on esitatud kohtuvaidluses, mille pooled on SC Avio Lucos SRL ning Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul județean Dolj (põllumajandusmaksete ja sekkumise amet – Dolj'i maakonna keskus, Rumeenia) ja Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (APIA) – Aparat Central (põllumajandusmaksete ja sekkumise amet, üldkeskus, Rumeenia) (edaspidi koos „APIA“), ning see käsitleb APIA otsust, millega jäeti ühtse pindalatoetuse kava alusel Avio Lucosi esitatud toetusetaotlus 2015. aasta kohta rahuldamata.

Õiguslik raamistik

Liidu õigus

Määrus (EÜ) nr 1782/2003

- 3 Nõukogu 29. septembri 2003. aasta määruse (EÜ) nr 1782/2003, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames kohaldatavate otsetoetuskavade ühiseeskirjad ja teatavad toetuskavad põllumajandustootjate jaoks ning muudetakse määruseid (EMÜ) nr 2019/93, (EÜ)

nr 1452/2001, (EÜ) nr 1453/2001, (EÜ) nr 1454/2001, (EÜ) nr 1868/94, (EÜ) nr 1251/1999, (EÜ) nr 1254/1999, (EÜ) nr 1673/2000, (EMÜ) nr 2358/71 ja (EÜ) nr 2529/2001 (ELT 2003, L 270, lk 1; ELT eriväljaanne 3/40, lk 269), artiklis 29 „Maksepiirangud“ on ette nähtud:

„Olenemata üksikute toetuskavade mis tahes erisätetest, ei maksta toetust toetusesaajatele, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad on tekitanud sellise toetuse saamiseks vajalikud tingimused kunstlikult, saamaks kasu kõnealuse toetuskava eesmärkide vastaselt.“

Määrus nr 1306/2013

- 4 Määruse nr 1306/2013 artiklis 60 „Kõrvalehoidumisklausel“ on sätestatud:

„Ilma et see piiraks erisätete kohaldamist, ei anta põllumajandusalaste sektoripõhiste õigusaktidega ettenähtud eeliseid füüsilistele ega juriidilistele isikutele, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad tekitasid selliste eeliste saamiseks vajalikud tingimused kunstlikult, vastupidiselt kõnealuste õigusaktide eesmärkidele.“

Määrus nr 1307/2013

- 5 Määruse nr 1307/2013 põhjenduses 3 on märgitud:

„Käesolev määrus peaks sisaldama kõiki põhielemente seoses põllumajandustootjatele makstava liidu toetusega ja selles tuleks kindlaks määrata ka tingimused kõnealuste toetuste saamiseks, mis on lahutamatu kõnealuste põhielementidega seotud.“

- 6 Määruse artiklis 4 „Mõisted ja seonduvad sätted“ on sätestatud:

„1. Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „põllumajandustootja“ – füüsiline või juriidiline isik või selliste isikute rühm, olenemata sellest, milline on selle rühma ja rühma liikmete õiguslik seisund siseriikliku õiguse järgi, kelle põllumajanduslik majapidamine asub aluslepingute territoriaalses kohaldamisalas, nagu on määratletud [ELL] artiklis 52 koostoimes [ELTL] artiklitega 349 ja 355, ning kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega;
- b) „põllumajanduslik majapidamine“ – kõik põllumajandustootja poolt juhitud ja põllumajanduslikuks tegevuseks kasutatavad üksused, mis asuvad sama liikmesriigi territooriumil;
- c) „põllumajanduslik tegevus“ –
 - i) põllumajandustoodete kasvatamine või tootmine, sealhulgas saagikoristus, lüpsikarja pidamine, põllumajandusloomade aretamine ja pidamine, või
 - ii) põllumajandusmaa hoidmine karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras ilma tavapärasest erinevaid põllumajandusmeetodeid või -masinaid vajava ettevalmistava tegevuseta, lähtudes kriteeriumidest, mis liikmesriigid määravad kindlaks komisjoni poolt kehtestatud raamistikust lähtudes, või
 - iii) liikmesriikide poolt määratletud minimaalne tegevus põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras;

[...].

2. Liikmesriik:

[...]

- b) kui see on liikmesriigis kohaldatav, määratleb minimaalse tegevuse maa-aladel, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras, nagu on osutatud lõike 1 punkti c alapunktis iii;

[...]

3. Õiguskindluse tagamiseks on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 70 vastu delegeeritud õigusakte, millega kehtestatakse:

[...].

- b) raamistik, millest lähtuvalt liikmesriigid määratlevad minimaalse tegevuse põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras, nagu on osutatud lõike 1 punkti c alapunktis iii;

[...]“.

7 Määruse artikli 9 „Aktiivne põllumajandustootja“ lõikes 1 on sätestatud:

„Otsetoetusi ei anta füüsilistele või juriidilistele isikutele ega füüsiliste või juriidiliste isikute rühmadele, kelle põllumajandusmaad on põhiliselt maa-alad, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras ning kus ei toimu artikli 4 lõike 2 punkti b kohaselt liikmesriikide määratletavat minimaalset tegevust.“

8 Määruse nr 1307/2013 artikli 74 kohaselt jõustus see määrus 1. jaanuaril 2015.

Delegeeritud määrus (EL) nr 639/2014

9 Komisjoni 11. märtsi 2014. aasta delegeeritud määruse (EL) nr 639/2014, millega täiendatakse määrust nr 1307/2013 ning muudetakse kõnealuse määruse X lisa (ELT 2014, L 181, lk 1), põhjendustes 4 ja 16 on märgitud:

„(4) Euroopa Liidu Kohtu praktikast [...] tulenevalt on asjakohane täpsustada, et liikmesriigid võivad oma pädevust kasutades võtta liidu õiguse rakendamiseks meetmeid üksnes kooskõlas teatavate põhimõtetega, sealhulgas eelkõige mittediskrimineerimise põhimõttega.“

[...]

- (16) Kooskõlas Euroopa Liidu Kohtu praktikaga [...] tuleks toetusõigus anda isikule, kellel on õigus teha otsuseid toetustaotlusega hõlmatud maal toimuva põllumajandusliku tegevuse üle ning kes saab sellest tegevusest tulu ja kannab sellega seotud finantsriske. Oleks vaja täpsustada, et kõnealust põhimõtet kohaldatakse eelkõige juhul, kui toetuskõlbliku hektari kohta on toetusõiguste jaotamise taotluse esitanud rohkem kui üks põllumajandustootja.“

- 10 Delegeeritud määruse artiklis 5 „Karjatamiseks või harimiseks looduslikult sobilikus seisukorras oleval põllumajandusmaal tehtava miinimumtegevuse raamistik“ on ette nähtud:

„[Määruse nr 1307/2013] artikli 4 lõike 1 punkti c alapunkti iii kohaldamisel kehtestavad liikmesriigid iga-aastase miinimumtegevuse, mida põllumajandustootja peab karjatamiseks või harimiseks looduslikult sobilikus seisukorras oleval põllumajandusmaal tegema. Keskkonnakaitse seisukohast põhjendatud juhtudel võivad liikmesriigid otsustada tunnustada ka tegevust, mida tehakse iga kahe aasta tagant.“

Rumeenia õigus

Valitsuse erakorraline määrus nr 34/2013

- 11 Valitsuse 23. aprilli 2013. aasta erakorralise määruse nr 34/2013 püsirohumaade korraldamise, haldamise ja majandamise kohta, millega muudetakse ja täiendatakse maaomandi seadust nr 18/1991 (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 34/2013 privind organizarea, administrarea și exploatarea pajiștilor permanente și pentru modificarea și completarea Legii fondului funciar nr. 18/1991; *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 267, 13.5.2013), artiklis 2 on sätestatud:

„Käesolevas erakorralises määruses kasutatakse järgmisi mõisteid ja väljendeid:

[...]

- c) „loomühik (LÜ)“ – standardne mõõtühik, mis määratakse kindlaks iga loomaliigi toitumisvajaduse alusel ja mis võimaldab ümberarvestamist erinevate loomaliikide vahel. [...]“

Valitsuse erakorraline määrus nr 3/2015

- 12 Valitsuse 18. märtsi 2015. aasta erakorralise määruse nr 3/2015 põllumajanduses ajavahemikul 2015–2020 kohaldatavate maksekavade heakskiitmise kohta ning millega muudetakse põllumajanduslike äriühingute ja muus vormis põllumajanduslike ühenduste seaduse nr 36/1991 artiklit 2 (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea articolului 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură; *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 191, 23.3.2015; edaspidi „OUG nr 3/2015“), artiklis 2 on 1. juulil 2015 kehtinud redaktsioonis sätestatud:

„(1) Käesoleva erakorralise määruse kohaldamisel kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

- f) „põllumajandustootja“ – füüsiline või juriidiline isik või füüsiliste või juriidiliste isikute ühendus, sõltumata tema õiguslikust staatusest, kelle põllumajandusettevõtte asub Rumeenia territooriumil ja kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega;

[...].

(2) Lõike 1 punktis f tähendab mõiste „põllumajanduslik tegevus“ olenevalt olukorrast kas:

[...]

d) minimaalset tegevust põllumajandusmaal, mida harilikult hoitakse karjatamiseks või maaharimiseks sobivas seisukorras karjatamisega, tagades minimaalse koormuse 0,3 LÜ/ha põllumajandustootja kasvatatud loomadega, või iga-aastase niitmisega püsirohumaadel, vastavalt rohumaade valdkonnas kehtivatele erinormidele. [...]

13 Selle määruse artikli 7 lõikes 1 on sätestatud:

„Toetusesaajad on aktiivsed põllumajandustootjad, füüsilised ja/või juriidilised isikud, kes tegelevad põllumajandusliku tegevusega põllumajandusmaa kasutajate ja/või seadusjärgse loomapidajana vastavalt kehtivatele õigusaktidele. [...]

14 Määruse artikkel 8 on sõnastatud järgmiselt:

„(1) [...] otsetoetuse saamiseks peavad põllumajandustootjad:

[...]

c) majandama vähemalt ühe hektari suurust põllumajandusmaad; põllumajanduslike maatükkide pindala peab olema vähemalt 0,3 hektarit ning kasvuhoonete, päikeseterrasside, viinamarjaistanduste, viljapuuaedade, humalaaedade, puukoolide ja marjapõõsaste puhul peab põllumajandusliku maatüki pindala olema vähemalt 0,1 hektarit, ja/või vastavalt olukorrale pidama miinimumarvul loomi. [...]

[...]

n) esitama ühtse toetuse taotluse või selle muudatuste esitamise ajal vajalikud dokumendid, mis tõendavad põllumajandusmaa, sealhulgas ökoloogilise kasutuseesmärgiga alade õiguspärasest kasutamist ja loomade pidamist. [...]

[...]

(6) Dokumendid, mis tõendavad põllumajandusmaa õiguspärasest kasutamist ja karja pidamist, määratakse kindlaks [põllumajandus-, metsandus- ja maaelu arengu ministri] määrusega ning need esitatakse vastavalt olukorrale kõigi taotlejate poolt ühtse toetuse taotluste esitamise ajal. Maa-alad või karjad, mille kohta neid dokumente ei esitata, ei ole toetuskõlblikud.“

Määrus nr 619/2015

15 Põllumajandus- ja maaelu arengu ministri 6. aprilli 2015. aasta määruse nr 619/2015, millega kiidetakse heaks [OUG nr 3/2015] artikli 1 lõigetes 2 ja 3 ette nähtud toetuskava toetuskõlblikkuse kriteeriumid, eritingimused ja rakendamise kord ning ühtlasi nähakse ette riiklikus maaelu arengu programmis 2014–2020 nimetatud põllumajandusliku otstarbega maatükkide suhtes kohaldatavate maaelu arengu tasakaalustavate meetmete rakendamise eritingimused (Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale nr. 619/2015 pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, condițiilor specifice și a modului de implementare a schemelor de plăți prevăzute la articolul 1 alineatele (2) și (3) din [OUG nr. 3/2015], precum și a condițiilor specifice de

implementare pentru măsurile compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile pe terenurile agricole, prevăzute în Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020; *Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 234, 6.4.2015; edaspidi „määrus nr 619/2015), artiklis 2, redaktsioonis mis kehtis 1. juulil 2015, on sätestatud:

„Käesolevas määruse tähenduses on

[...]

m) „loomapidaja“ – isik, kellel on looma ja/või põllumajandusettevõtte omanikuna alaliselt või kogu taotlusaasta jooksul loomade pidamise eest vastutava isikuna ajutiselt loomad ning loomi peetakse kehtivates õigusaktides sätestatud tingimustel väljastatud dokumendi alusel;

[...]“.

16 Määruse artikli 7 lõikes 3 on ette nähtud:

„Püsirohumaade kasutajad, muud kui lõikes 1 ja artikli 6 lõikes 1 nimetatud füüsilised või eraõiguslikud juriidilised isikud, kes tegelevad aktiivsete põllumajandustootjatena vähemalt ühe minimaalse põllumajandusliku tegevusega seaduses sätestatud tingimustel nende kasutuses olevatel püsirohumaadel, nagu on määratletud [OUG nr 3/2015] artikli 2 lõike 2 punktis d, esitavad APIA-le ühtse toetuse taotluse esitamisel artikli 5 lõike 1 ja lõike 2 punktis a, punkti b alapunktis i ning punktides c ja d ette nähtud dokumendid ja vajaduse korral:

a) koopia selle loomapidamisettevõtte registrikaardist, milles on loomad registreeritud, või tegevusloaga vabakutselise veterinaararsti väljastatud sertifikaadi, millest nähtub riiklikusse põllumajandustootjate registrisse kantud põllumajandusettevõtte kood, mis kehtib ühtse toetuse taotluse esitamise kuupäeval, juhul kui püsirohumaade omanik peab loomi, kellega on tagatud vähemalt 0,3 LÜ/ha suurune koormus;

[...]“.

Tsiviilseadustik

17 17. juuli 2009. aasta seadusega nr 287 vastu võetud tsiviilseadustiku (Codul Civil) (*Monitorul Oficial al României*, I osa, nr 505, 15.7.2011) artiklis 2.146 pruuklaenu kohta on sätestatud:

„Pruuklaen on tasuta leping, millega üks pool, keda nimetatakse „kasutusse andja“, annab vallas- või kinnisasja teisele poolele, keda nimetatakse „kasutajaks“, et see saaks seda kasutada, kohustusega see asi teatud aja pärast tagastada“.

Põhikohtuasi ja eelotsuse küsimused

18 Avio Lucos esitas APIA-le 2015. aasta kohta ühtse pindalatoetuse kava alusel toetusetaotluse 170,36 hektari suuruse karjamaa kohta. Selleks esitas ta rea dokumente, sealhulgas 28. jaanuaril 2013 Consiliul Local al Comunei Podariga (Podari kohaliku omavalitsuse volikogu, Rumeenia) sõlmitud kontsessioonilepingu selles omavalitsusüksuses asuva karjamaa kohta ning

pruuklaenulepingud, mis sõlmiti 2015. aasta aprillis Avio Lucose ja erinevate loomaomanike vahel ja mille alusel kasutati neid loomi karjatamiseks, kes aitasid nii kaasa deklareeritud põllumajandustegevusele.

- 19 APIA jättis taotluse 20. oktoobri 2017. aasta otsusega rahuldamata, sest Avio Lucos ei taganud tervel 170,36 hektari suurusel karjamaapindalal miinimumkoormust 0,3 LÜ/ha kohta. APIA sõnul ei karjatatud tegelikult mitte Avio Lucose loomi, vaid nende loomaomanike omi, kellega ta oli sõlminud pruuklaenulepingu. Avio Lucos esitas selle otsuse peale vaide, mille APIA 4. jaanuaril 2018 rahuldamata jättis.
- 20 Avio Lucos esitas vaideotsuse peale kaebuse Tribunalul Dolj'ile (Dolj'i esimese astme kohus, Rumeenia), kes jättis selle 28. jaanuaril 2018 rahuldamata. Sisuliselt leidis see kohus kõigepealt, et kontsessioonileping oli sõlmitud riigisisest õigust rikkudes, eeskätt sellepärast, et Avio Lucos ei olnud selle lepingu sõlmimise ajal loomakasvataja ja koormus 0,3 LÜ/ha pidi sel kuupäeval olema täidetud. Järelikult ei olnud sellel äriühingul seadusest tulenevat õigust kõnealuseid karjamaasid kontsessiooni alusel kasutada, mistõttu tema toetusetaotlus ei olnud vastuvõetav. Seejärel märkis kõnealune kohus, et Avio Lucos tekitas kunstlikult tingimused, et saada finantstoetust – hoolimata asjaolust, et kohaldatavates riigisisestest õigusnormides ette nähtud tingimused olid formaalselt täidetud. Lõppkokkuvõttes oleks mõiste „loomakasvataja“ laiendav tõlgendamine – nagu Avio Lucos seda välja pakub – vastuolus liidu õigusega, sest liikmesriigi ametiasutused võivad taotletava toetuse andmisest keelduda ainult riikliku loomade identifitseerimise ja individuaalse registreerimise süsteemi andmete põhjal, muid kontrolle tingimata tegemata.
- 21 Avio Lucos esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule, Curtea de Apel Alba Iulia (Alba Iulia apellatsioonikohus, Rumeenia). Oma apellatsioonkaebuse toetuseks väidab ta eelkõige, et nimetatud kohtuotsuses on ekslikult leitud, et tema puhul ei ole loomakasvataja staatuse tingimus täidetud.
- 22 Eelotsusetaotluse esitanud kohus märgib, et määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punktide a ja c kohaselt kuulub mõiste „põllumajandustootja“ alla eeskätt füüsiline või juriidiline isik, kes tegeleb „põllumajandusliku tegevusega“, mis võib selle määruse artikli 4 lõike 1 punkti c alapunkti iii kohaselt seisneda liikmesriikide määratletud minimaalses tegevuses põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras. Tema sõnul jätab nimetatud määruse artikli 4 lõige 2 niisuguse minimaalse tegevuse puhul liikmesriikidele võimaluse seda mõistet määratleda. Rumeenia seadusandja on aga selle suhtes ette näinud, et põllumajanduslikku tegevust peab tegema põllumajandustootja enda kasvatatud loomadega, välistades finantstoetuse saajate hulgast kõik juriidilised isikud, kes tegelevad sellise tegevusega vahenduse teel, mis on APIA sõnul nii Avio Lucosi puhul.
- 23 See kohus leiab, et selgusetu on küsimus, kas sellised riigisisest õigusnormid on vastuolus määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punktidega a ja c ning kas – juhul kui vastus sellele on eitav – sama säte ja selle määruse artikli 9 lõige 1 võimaldavad asuda seisukohale, et juriidiline isik, kes on sõlminud niisugustel asjaoludel nagu käesoleva põhikohtuasja asjaolud kontsessioonilepingu ja pruuklaenulepingud, on hõlmatud mõistega „aktiivne põllumajandustootja“. Peale selle, kuna Avio Lucos vastas formaalselt riigisisest õiguses ette nähtud toetuskõlblikkuse kriteeriumidele, soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus teada, kas sellise kontsessioonilepingu ja niisuguste pruuklaenulepingute sõlmimine, nagu on kõne all põhikohtuasjas, võib kuuluda määruse nr 1306/2013 artiklis 60 osutatud mõiste „kunstlikult tekitatud tingimused“ alla.

- 24 Neil asjaoludel otsustas Curtea de Apel Alba Iulia (Alba Iulia apellatsioonikohus) menetluse peatada ja esitada Euroopa Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:
- „1. Kas [määrusega nr 1307/2013] on vastuolus riigisisesed õigusnormid, milles on sätestatud, et minimaalne tegevus põllumajandusmaal, mida harilikult hoitakse sobivas seisukorras, peab seisnema põllumajandustootja kasvatatud loomade karjatamises?
 2. Kas juhul, kui esimeses küsimuses kirjeldatud riigisisesed õigusnormid ei ole eespool viidatud liidu õigusega vastuolus, võib määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkte a ja c ning artikli 9 lõiget 1 tõlgendada nii, et „aktiivseks põllumajandustootjaks“ võib pidada juriidilist isikut, kes sõlmis kontsessioonilepingu niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas ning kes peab loomi füüsiliste isikutega sõlmitud selliste pruuklaenulepingute alusel, millega kasutusse andjad annavad kasutajatele tasuta loomad, keda nad omanikena peavad, karjatamiseks kasutajate poolt kasutusse antud karjamaadel ja kokkulepitud ajavahemikeks?
 3. Kas [määruse nr 1306/2013] artiklit 60 tuleb tõlgendada nii, et „kunstlikult tekitatud tingimuste“ all peetakse silmas ka niisugust kontsessioonilepingut ja niisuguseid pruuklaenulepinguid, nagu on kõne all põhikohtuasjas?“

Eelotsuse küsimuste analüüs

Esimene küsimus

- 25 Kõigepealt tuleb üle korrata, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on ELTL artiklis 267 sätestatud liikmesriigi kohtute ja Euroopa Kohtu vahelises koostöömenetluses Euroopa Kohtu ülesanne anda liikmesriigi kohtule tarvilik vastus, mis võimaldaks viimasel lahendada tema menetluses oleva vaidluse. Seda arvestades tuleb Euroopa Kohtul temale esitatud küsimused vajaduse korral ümber sõnastada (18. novembri 2021. aasta kohtuotsus A. S.A., C-212/20, EU:C:2021:934, punkt 36 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 26 Käesoleval juhul tuleb kõigepealt märkida, et hoolimata asjaolust, et eelotsusetaotluse esitanud kohus ei täpsusta, milliste määruse nr 1307/2013 sätete tõlgendamist ta palub, nähtub eelotsusetaotluse põhjendustest, et eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb konkreetselt määruse artiklile 4 ja eelkõige selle lõike 1 punkti c alapunktile iii ja lõike 2 punktile b antavas tõlgenduses.
- 27 Seejärel olgu tõdetud, et nagu Rumeenia valitsus oma kirjalikes seisukohtades rõhutas, on esimeses küsimuses sisalduvat väljendit „harilikult hoitav põllumajandusmaa“ kasutatud OUG nr 3/2015 artikli 2 lõike 2 punktis d ning selle valitsuse sõnul vastab see sisuliselt määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkti c alapunktis iii ja lõike 2 punktis b kasutatud väljendile „looduslikult [hoitud] põllumajandusmaa“.
- 28 Viimaks tuleb märkida, et eelotsusetaotluse esitanud kohus täpsustas vastuseks Euroopa Kohtu palvele selgitada, et väljendile „põllumajandustootja kasvatatud loomad“, mida on samuti kasutatud tema esimeses küsimuses ja mis sisaldub OUG nr 3/2015 artikli 2 lõike 2 punktis d, ei ole riigisiseses õiguses määratlust antud. See väljend kattuvat samas nii OUG nr 3/2015 artikli 8 lõikes 6 oleva mõistega „karja pidamine“ kui ka mõistega „loomapidaja“, mida on kasutatud määruse nr 619/2015 artikli 2 punktis m.

- 29 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et esimese küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkti c alapunkti iii ja lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt peab minimaalne tegevus põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobivas seisukorras, toimuma põllumajandustootja enda peetavate loomadega.
- 30 Alustuseks olgu märgitud, et määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkti c alapunktis iii on „põllumajanduslik tegevus“ sisustatud muu hulgas kui liikmesriikide poolt määratletud minimaalne tegevus põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras. Peale selle on sama artikli lõike 2 punktis b täpsustatud, et liikmesriik „määratleb minimaalse tegevuse maa-aladel, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras, nagu on osutatud lõike 1 punkti c alapunktis iii“.
- 31 Nagu nähtub selgelt nende sätete sõnastusest, annavad need liikmesriikidele kaalutlusruumi, et määratleda minimaalse tegevuse liik, mida tuleb eelkõige looduslikult karjatamiseks sobival põllumajandusmaal teha.
- 32 Küsimuse kohta, kas see kaalutlusruum hõlmab liikmesriikide võimalust sätestada oma asjasse puutuvates riigisisestes õigusnormides tingimus, mille kohaselt peab põllumajandustootja see minimaalne tegevus toimuma tema enda peetavate loomadega, tuleb märkida, et määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 3 punktis b on sätestatud, et õiguskindluse tagamiseks on komisjonil õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte, et kehtestada raamistik, milles liikmesriigid määratlevad niisuguse minimaalse tegevuse.
- 33 Selleks vastu võetud delegeeritud määruse nr 639/2014 põhjenduses 4 on küll ette nähtud, et kui liikmesriigid võtavad liidu õiguse rakendamiseks meetmeid, peavad nad oma kaalutlusõigust kasutama kooskõlas teatavate põhimõtetega, eelkõige mittediskrimineerimise põhimõttega, kuid samas on piiratud sellega, et delegeeritud määruse sätetes, mis käsitlevad määruse nr 1307/2013 mõisteid, ja eelkõige selle artiklis 5, millega piiritletakse eelmises punktis osutatud raamistik, on ette nähtud, et „[määruse nr 1307/2013] artikli 4 lõike 1 punkti c alapunkti iii kohaldamisel kehtestavad liikmesriigid iga-aastase miinimumtegevuse, mida põllumajandustootja peab karjatamiseks või harimiseks looduslikult sobilikus seisukorras oleval põllumajandusmaal tegema“, kusjuures keskkonnakaitse seisukohast põhjendatud juhtudel võivad liikmesriigid siiski otsustada tunnustada ka tegevust, mida tehakse iga kahe aasta tagant.
- 34 Sellest tuleneb ühelt poolt, et minimaalne tegevus peab põhimõtteliselt toimuma põllumajandusmaal vähemalt kord aastas. Teiselt poolt peab seda minimaalset tegevust tegema „põllumajandustootja“.
- 35 Määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punktis a, milles mõiste „põllumajandustootja“ on määratletud, ei ole täpsustatud, mis laadi õiguse alusel peab ta pidama loomi, keda ta vajaduse korral sellisel põllumajandusmaal karjatab.
- 36 Kõnealusel sättes on siiski sisuliselt märgitud, et põllumajandustootja on isik, kelle põllumajanduslik majapidamine asub asutamislepingute territoriaalses kohaldamisalas ja kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega. Põllumajandusliku majapidamise mõiste on aga kõnealuse määruse artikli 4 lõike 1 punktis b määratletud kui kõik põllumajandustootja poolt „juhitavad“ tootmisüksused, mis asuvad sama liikmesriigi territooriumil. Seega tuleb asuda seisukohale, et kõnealuse põllumajandustootja juhitavad tootmisüksused hõlmavad ka karjatamiseks kasutatavaid loomi, tingimusel et tal on nende loomade üle oma põllumajanduslikuks tegevuseks

piisav käsutusõigus; seda peab hindama pädev liikmesriigi kohus, võttes arvesse kõiki juhtumi asjaolusid (vt analoogia alusel 14. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:606, punktid 61 ja 62, ning 2. juuli 2015. aasta kohtuotsus Demmer, C-684/13, EU:C:2015:439, punkt 58).

- 37 Niisugust tõlgendust toetab ka delegeeritud määruse nr 639/2014 põhjendus 16, milles on sisuliselt märgitud, et toetusõigused tuleb anda isikule, kellel on õigus teha otsuseid toetusetaotlusega hõlmatud maal toimuva põllumajandusliku tegevuse üle ning kes saab sellest tegevusest tulu ja kannab sellega seotud finantsriske.
- 38 Käesoleval juhul, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 28, rõhutas eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt, et „loomapidaja“ määruse nr 619/2015 artikli 2 punkti m tähenduses on kas isik, kellel on loomad alaliselt, nimelt loomade ja/või ettevõtte omanikuna, või isik, kes peab loomi ajutiselt kehtivates riigisisestes õigusaktides sätestatud tingimustel sõlmitud lepingu alusel ja on loomade pidamise eest vastutav kogu taotlusaasta jooksul.
- 39 Selle kohta täpsustas APIA oma kirjalikes seisukohtades esiteks, et Rumeenias toimub sigade, lammaste, kitsede ja veiste identifitseerimine ja registreerimine riikliku elektroonilise andmebaasi ning riikliku loomade identifitseerimise ja registreerimise süsteemi kaudu, ning teiseks, et loomade omaniku ja/või ajutise loomapidaja staatust tuleb tõendada „põllumajandusettevõtte registrikaardiga“, mis on loomakasvatuseettevõtte identifitseerimise dokument, kusjuures kõik Rumeenia põllumajandusettevõtted peavad olema kantud riiklikusse põllumajandusettevõtete registrisse ja saama kordumatu ja püsiva tähtnumbrilise koodi. Avio Lucose ühtse pindalatoetuse taotlus ei tõendanud aga sel viisil, et ta oleks loomade omanik või ajutiselt loomapidaja.
- 40 Euroopa Kohtu praktikast nähtub selle kohta, et võttes arvesse liikmesriikide kaalutusõigust ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) alla kuuluvate toetuskavade raames, võivad liikmesriigid teha toetusetaotluse põhjendamiseks esitatavate tõendite kohta täpsustusi, toetudes sealjuures eelkõige nende territooriumil põllumajanduse valdkonnas kohaldatavale tavapärasele praktikale, mis puudutab põllumajandustootja poolt karjatamiseks kasutatavate loomade pidamist (vt analoogia alusel 24. juuni 2010. aasta kohtuotsus Pontini jt, C-375/08, EU:C:2010:365, punkt 82).
- 41 Kõnealus kontekstis on Euroopa Kohus juba asunud seisukohale, et loomade identifitseerimise ja registreerimise süsteemi andmebaasi eesmärk on tagada loomade tõhus jälgitavus reaajas, mis on tähtis rahvatervise seisukohast, ning et niisugune andmebaas võib tõendada asjaolu, et toetuse saamise tingimused, mis puudutavad näiteks kariloomade tihedust, on täidetud (vt selle kohta 21. juuli 2011. aasta kohtuotsus Nagy, C-21/10, EU:C:2011:505, punkt 42).
- 42 Sellegipoolest on tõsi – nagu nähtub Euroopa Kohtu praktikast –, et kui liikmesriigid kasutavad toetusetaotluse kinnituseks esitatavate tõendite puhul oma kaalutusõigust, peavad nad järgima asjasse puutuvate liidu õigusnormidega taotletud eesmärke ja liidu õiguse üldpõhimõtteid, eriti proportsionaalsuse põhimõtet, mis nõuab, et õigusnormi alusel rakendatavad meetmed oleksid seatud eesmärgi saavutamiseks sobivad ega läheks kaugemale kui selle eesmärgi saavutamiseks vajalik (vt selle kohta 24. juuni 2010. aasta kohtuotsus Pontini jt, C-375/08, EU:C:2010:365, punktid 86 ja 87, ning 17. detsembri 2020. aasta kohtuotsus Land Berlin (ühise põllumajanduspoliitikaga seotud toetusõigused), C-216/19, EU:C:2020:1046, punkt 35).
- 43 Eelkõige liikmesriigi kohtu ülesanne on kontrollida, kas põhikohtuasja suhtes kohaldatavates riigisisestes õigusnormides on seda põhimõtet järgitud (vt selle kohta 24. juuni 2010. aasta kohtuotsus Pontini jt, C-375/08, EU:C:2010:365, punkt 89).

- 44 Rumeenia valitsus märkis oma kirjalikes seisukohtades, et eelkõige siis, kui Rumeenia seadusandja kehtestas minimaalse tegevuse põllumajanduslikel maa-aladel, mis on looduslikult karjatamiseks ja harimiseks sobilikus seisukorras, oli tema eesmärk hõlbustada kõnealuste karjamaade otsest kättesaadavust võimalikult suure arvu loomaomanike või -pidajate jaoks, mitte isikute jaoks, kes tegelevad põllumajandusliku tegevusega vahenduse teel.
- 45 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 50 sisuliselt märkis, on selline eesmärk asjaomaste liidu õigusnormidega taotletavate eesmärkidega kooskõlas. ELTL artikli 39 lõike 1 punktis b on nimelt sätestatud, et ühise põllumajanduspoliitika kohaste toetuskavadega nähakse ette otsene sissetulekutoetus, mille eesmärk on kindlustada põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa rahuldav elatustase, eelkõige põllumajandusega tegelevate inimeste isikutulu suurendamise teel.
- 46 Seoses põhikohtuasjas kõnealuste riigisiseste õigusnormide sobivusega nendega taotletava eesmärgi saavutamiseks piisab tõdemusest – kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrolli tulemusel ei ilmne vastupidi –, et need tunduvad olevat sobivad selle eesmärgi saavutamiseks, milleks on – nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 44 – hõlbustada kõnealuste karjamaade otsest kättesaadavust võimalikult suure arvu loomaomanike või -pidajate jaoks.
- 47 Lisaks ei näi kõnealused riigisisised õigusnormid neil asjaoludel ka minevat kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks – seda peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus. Siiski tuleb meeles pidada, et proportsionaalsuse analüüs tuleb läbi viia eelkõige ühise põllumajanduspoliitika eesmärke arvesse võttes, mis eeldab, et kaalutakse omavahel neid eesmärke ja nimetatud õigusnormide eesmärki (vt selle kohta 23. detsembri 2015. aasta kohtuotsus Scotch Whisky Association jt, C-333/14, EU:C:2015:845, punktid 28 ja 40).
- 48 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb esimesele küsimusele vastata, et määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkti c alapunkti iii ja lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt peab minimaalne tegevus põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobivas seisukorras, mida on silmas peetud neis sätetes, toimuma põllumajandustootja enda peetavate loomadega.

Teine küsimus

- 49 Teise eelotsuse küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkte a ja c ning artikli 9 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „aktiivne põllumajandustootja“ alla teisena nimetatud sätte tähenduses kuulub juriidiline isik, kes sõlmis kontsessioonilepingu kohalikule omavalitsusele kuuluva karjamaa kohta ja kes karjatab seal loomaomanikest füüsilistele isikutele kuuluvaid, tasuta laenatud loomi.
- 50 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei pea liidu õiguse sätte tõlgendamisel arvestama mitte üksnes sätte sõnastust – lähtudes sõnade harjumuspärasest tähendusest tavakeeles –, vaid ka selle konteksti ning selle õigusaktiga taotletavaid eesmärke, mille osa see säte on (vt selle kohta 24. juuni 2010. aasta kohtuotsus Pontini jt, C-375/08, EU:C:2010:365, punkt 58, ning 29. juuli 2019. aasta kohtuotsus Pelham jt, C-476/17, EU:C:2019:624, punkt 28 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 51 Määruse nr 1307/2013 artikli 9 sõnastuse kohta, mis selle pealkirja kohaselt käsitleb mõistet „aktiivne põllumajandustootja“, tuleb esiteks märkida, et selle sätte lõikes 1 on sõnaselgelt ette nähtud, et otsetoetusi ei anta isikutele, kelle põllumajandusmaad on põhiliselt maa-alad, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras ning kus ei toimu kõnealuse

põllumajandustootja selle määruse artikli 4 lõike 2 punkti b kohaselt liikmesriikide määratletud minimaalset tegevust, kusjuures need tingimused on kumulatiivsed, nagu ilmneb kõnealuse artikli 9 lõikes 1 sidesõna „ning“ kasutamisest.

- 52 Käesoleval juhul ei ole vaidlust selles, et põhikohtuasjas kõne all olev põllumajandusmaa kujutab endast põhiliselt maad, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobilikus seisukorras – nagu on nõutud selles sättes seatud esimeses tingimuses.
- 53 Sättes ette nähtud teise tingimuse kohta nähtub määruse nr 1307/2013 artikli 9 lõike 1 sõnastusest, et põllumajandustootjat, kes ei tegele asjaomasel põllumajandusmaal liikmesriikide poolt kooskõlas kõnealuse määruse artikli 4 lõike 1 punkti c alapunktis iii määratletud minimaalse tegevusega, ei saa pidada „aktiivseks põllumajandustootjaks“ ja seega tuleb talle mis tahes otsetoetuse maksimisest keelduda.
- 54 Teiseks peab isiku puhul selleks, et ta kuuluks määruse nr 1307/2013 artikli 9 lõike 1 tähenduses mõiste „aktiivne põllumajandustootja“ alla, olema enne täidetud selle määruse artikli 4 lõike 1 punktis a sätestatud nõuded, mille kohaselt mõiste „põllumajandustootja“ käib isiku kohta, „kelle põllumajanduslik majapidamine asub aluslepingute territoriaalses kohaldamisalas [...] ning kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega“.
- 55 Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 36, hõlmab määruse artikli 4 lõike 1 punktis b määratletud mõiste „põllumajanduslik majapidamine“ kõiki põllumajandustootja juhitavaid tootmisüksusi.
- 56 Nõude kohta, et põllumajandustootja peab tootmisüksust „juhtima“, on aga Euroopa Kohus ühelt poolt juba sedastanud, et juhtimise mõiste ei tähenda, et põllumajandustootjal on asjasse puutuva maa kasutamisel põllumajanduslikel eesmärkidel piiramatu käsutusõigus. Seevastu peab põllumajandustootja olema sellel maa-alal põllumajandusliku tegevuse korraldamisel piisavalt sõltumatu; seda peab hindama eelotsusetaotluse esitanud kohus, võttes arvesse kõiki tema menetluses oleva kohtuasja asjaolusid (vt selle kohta 14. oktoobri 2010. aasta kohtuotsus Landkreis Bad Dürkheim, C-61/09, EU:C:2010:606, punktid 61 ja 62, ning 2. juuli 2015. aasta kohtuotsus Demmer, C-684/13, EU:C:2015:439, punkt 58).
- 57 Sellest järeldub, et asjaolul, et põllumajanduslikuks tegevuseks kasutatava maa kohta sõlmiti kontsessioonileping, mis käsitles kohalikule omavalitsusele kuuluvat karjamaad, puudub tähtsus selle kindlakstegemisel, kas põllumajandustootja kuulub mõiste „aktiivse põllumajandustootja“ alla, kui põllumajandustootja on sellel maa-alal oma põllumajandusliku tegevuse korraldamisel piisavalt sõltumatu.
- 58 Teiselt poolt, nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 36, kuuluvad selle määruse artikli 4 lõike 1 punktis b nimetatud „[tootmis]üksuste“ alla karjatamiseks kasutatavad loomad, tingimusel et põllumajandustootjal on nende loomade üle oma põllumajandusliku tegevuse korraldamisel piisav käsutusõigus; seda peab hindama liikmesriigi kohus, võttes arvesse kõiki tema menetluses oleva kohtuasja asjaolusid.
- 59 Sellest järeldub, et tõigal, et Avio Lucos karjatas loomi, mille laenasid talle tasuta nende omanikest füüsilised isikud, ei ole põhikohtuasjas samuti tähtsust selle kindlakstegemisel, kas see juriidiline isik kuulub mõiste „aktiivne põllumajandustootja“ alla määruse nr 1307/2013 artikli 9 lõike 1 tähenduses, tingimusel – nagu ilmneb käesoleva kohtuotsuse eelmisest punktist – et tal on nende loomade üle oma põllumajandusliku tegevuse korraldamisel piisav käsutusõigus.

- 60 Määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punktide a ja c ning artikli 9 lõike 1 niisugust tõlgendust, nagu seda on kirjeldatud käesoleva kohtuotsuse punktides 50–59, toetab nende sätete kontekst. Käesoleva kohtuotsuse punktis 37 on tõdetud, et delegeeritud määruse nr 639/2014 põhjenduses 16 on sisuliselt märgitud, et toetusõigused tuleb anda isikule, kellel on õigus teha otsuseid toetusetaotlusega hõlmatud maal toimuva põllumajandusliku tegevuse üle ning kes saab sellest tegevusest tulu ja kannab sellega seotud finantsriske.
- 61 Neil asjaoludel tuleb asuda seisukohale, et juhul kui põllumajandustootjal on oma põllumajandusliku tegevuse korraldamisel oma ettevõtte loomade üle piisav käsutusõigus ning ta saab toetusetaotluse esemeks olevalt maa-alalt põllumajandusliku tegevusega tulu ja kannab sellega seotud finantsriske, siis ei välista asjaolu, et põllumajandustootja kasutab oma põllumajandusliku tegevuse jaoks loomi, kes on tema kasutusse antud pruuklaenulepingu alusel, selle põllumajandustootja käsitamist „aktiivse põllumajandustootjana“ määruse nr 1307/2013 artikli 9 lõike 1 tähenduses.
- 62 Kolmandaks on selline tõlgendus kooskõlas kõnealuse määruse eesmärgiga. Eelkõige nähakse ühise põllumajanduspoliitika kohaste toetuskavadega ette otsene sissetulekutoetus, mille eesmärk on kindlustada põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa rahuldav elatustase, eelkõige põllumajandusega tegelevate inimeste isikutulu suurendamise teel.
- 63 Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 66 sisuliselt märkis, siis juhul, kui otsetoetust antakse põllumajandustootjatele, kellel on karjatamiseks kasutatavate loomade üle põllumajandusliku tegevuse raames piisav käsutusõigus, kui need põllumajandustootjad saavad maalt, mille jaoks toetust taotletakse, põllumajandusliku tegevusega tulu ja kannavad sellega seotud finantsriske, ei ole asjaolu, et neid loomi kasutatakse pruuklaenulepingu alusel, määrava tähtsusega.
- 64 Käesoleval juhul nähtub esimesele küsimusele antud vastusest – kui eelotsusetaotluse esitanud kohtu kontrolli tulemusel ei selgu vastupidi –, et liidu õigusega ei ole vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt peab minimaalne tegevus põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobivas seisukorras, mida on silmas peetud määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkti c alapunktis iii ja lõike 2 punktis b, toimuma põllumajandustootja enda peetavate loomadega. Nagu nähtub käesoleva kohtuotsuse punktist 38, ei ole käesoleval juhul „loomapidaja“ määruse nr 619/2015 artikli 2 punkti m tähenduses mitte ainult isik, kellel on loomad alaliselt, nimelt looma ja/või ettevõtte omanikuna, vaid ka isik, kes peab loomi ajutiselt kogu taotlusaasta jooksul loomade pidamise eest vastutava isikuna, kui nende loomade pidamine toimub kehtivates õigusaktides sätestatud tingimustel koostatud dokumendi alusel. Selline määratlus ei näi aga põhimõtteliselt välistavat, et mõiste „loomapidaja“ alla võib kuuluda isik, kes peab loomi, kelle laenasid talle tasuta nende omanikest füüsilised isikud, ning kellel on nende loomade üle oma põllumajandusliku tegevuse korraldamisel piisav käsutusõigus. Selline järeldus eeldab riigisisese õiguse tõlgendamist ning seda peab vajaduse korral tegema eelotsusetaotluse esitanud kohus.
- 65 Kõiki eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb teisele küsimusele vastata, et määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkte a ja c ning artikli 9 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „aktiivne põllumajandustootja“ alla teisena nimetatud sätte tähenduses kuulub juriidiline isik, kes sõlmis kontsessioonilepingu kohalikule omavalitsusele kuuluva karjamaa kohta ja kes karjatab seal loomaomanikest füüsilistele isikutele kuuluvaid, tasuta laenatud loomi, tingimusel et see isik tegeleb kõnealusel karjamaal „minimaalse tegevusega“ nimetatud määruse artikli 4 lõike 1 punkti c alapunkti iii tähenduses.

Kolmas küsimus

- 66 Kolmanda küsimusega soovib eelotsusetaotluse esitanud kohus sisuliselt teada, kas määruse nr 1306/2013 artiklit 60 tuleb tõlgendada nii, et olukord, kus ühtse pindalatoetuse kava alusel finantstoetuse taotleja esitab oma taotluse põhjenduseks karjamaa kasutamise kontsessioonilepingu ja tasuta pruuklaenulepingud loomade kohta, keda soovitakse sel karjamaal karjatada, võib kuuluda mõiste „kunstlikult tekitatud tingimused“ alla kõnealuse sätte tähenduses.
- 67 Määruse nr 1306/2013 artiklis 60 on ette nähtud, et ilma et see piiraks erisätete kohaldamist, ei anta põllumajandusalaste sektoripõhiste õigusaktidega ette nähtud eeliseid füüsilistele või juriidilistele isikutele, kelle puhul on kindlaks tehtud, et nad tekitasid selliste eeliste saamiseks vajalikud tingimused kunstlikult, vastupidi kõnealuste õigusaktide eesmärkidele.
- 68 Artikli 60 sõnastust arvestades on selles artiklis sisuliselt korratud määruse nr 1782/2003 artiklit 29, mis kodifitseeris olemasoleva kohtupraktika, mille kohaselt ei tohi õigussubjektid liidu õigusnorme ära kasutada pettuse või kuritarvituse eesmärgil.
- 69 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei saa liidu õigusnormide kohaldamisala laiendada nii kaugele, et see kataks ettevõtjate kuritarvitusi (12. septembri 2013. aasta kohtuotsus Slancheva sila, C-434/12, EU:C:2013:546, punkt 27 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 70 Samas on Euroopa Kohus juba asunud seisukohale, et võimaliku toetusesaaja kuritarvituse tõendamiseks on nõutavad esiteks objektiivne koosseis, millest tuleneb, et vaatamata vastavates õigusnormides ette nähtud tingimuste formaalsele täitmisele, ei ole õigusnormidega taotletud eesmärki saavutatud, ning teiseks subjektiivne koosseis, mis väljendub tahtes saada eelis, mis tuleneb liidu õigusnormidest, luues kunstlikult selle saamiseks vajalikud tingimused (12. septembri 2013. aasta kohtuotsus Slancheva sila, C-434/12, EU:C:2013:546, punkt 29 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 71 Lisaks täpsustas Euroopa Kohus, et liikmesriigi kohtu ülesanne on kontrollida, kas on täitunud need kaks koosseisu, mida tuleb tõendada vastavalt riigisisesele õigusele, kui see ei kahjusta liidu õiguse tõhusust (12. septembri 2013. aasta kohtuotsus Slancheva sila, C-434/12, EU:C:2013:546, punkt 30 ja seal viidatud kohtupraktika).
- 72 Just selles kontekstis tulebki tõlgendada mõistet „kunstlikult tekitatud tingimused“ määruse nr 1307/2013 artikli 60 tähenduses.
- 73 Esiteks tuleb käesoleva kohtuotsuse punktis 70 nimetatud objektiivse koosseisu kohta meelde tuletada, et ELTL artikli 39 lõike 1 punktist b nähtub, et ühise põllumajanduspoliitika kohaste toetuskavadega nähakse ette otsene sissetulekutoetus, mille eesmärk on kindlustada põllumajandusega tegeleva rahvastikuosa rahuldav elatustase, eelkõige põllumajandusega tegelevate inimeste isikutulu suurendamise teel. Nagu kohtujurist oma ettepaneku punktis 73 sisuliselt märkis, võib aga sellise toetuse andmine isikule, kes sõlmis karjamaade kohta kontsessioonilepingu ja kes – sest tal ei ole nende karjamaade kasutamiseks vajalikul arvul loomi – sõlmib pruuklaenulepingud loomade kohta, keda soovitakse sel karjamaal karjatada, kujutada endast selle toetuse kuritarvitamist, kahjustades osa põllumajandusega tegelevatest isikutest, käesoleval juhul neid isikuid, kes karjatavad sellisel karjamaal omaenda loomi.

- 74 Teiseks, nagu samuti rõhutas kohtujurist oma ettepaneku punktis 74, peab eelotsusetaotluse esitanud kohus käesoleva kohtuotsuse punktis 70 silmas peetud subjektiivse koosseisu puhul käesoleval juhul arvesse võtma kõiki põhikohtuasjas tähtsaid asjaolusid, selleks et teha kindlaks, kas Avio Lucos tahtis saada liidu õigusnormidest tulenevat eelist, tekitades selle saamiseks vajalikud tingimused kunstlikult. Nende faktiliste asjaolude hulka, mida võib nii arvesse võtta, kuuluvad kontsessioonilepingu sõlmimine kohaldatavat riigisest õigust eirates või ka põhikohtuasjas kõne all olevate pruuklaenulepingute sisu, eelkõige juhul, kui sellest ilmneb, et laenatud loomi ei karjatanud mitte Avio Lucos, vaid nende loomade omanikud.
- 75 Eeltoodud kaalutlusi arvestades tuleb kolmandale küsimusele vastata, et määruse nr 1306/2013 artiklit 60 tuleb tõlgendada nii, et olukord, kus ühtse pindalatoetuse kava alusel finantstoetuse taotleja esitab oma taotluse põhjenduseks karjamaa kasutamise kontsessioonilepingu ja tasuta pruuklaenulepingud loomade kohta, keda soovitakse sel karjamaal karjatada, võib kuuluda mõiste „kunstlikult tekitatud tingimused“ alla kõnealuse sätte tähenduses, juhul kui esiteks selgub kõigist objektiivsetest asjaoludest, et vaatamata asjasse puutuvates õigusnormides ette nähtud tingimuste formaalsele täitmisele, ei ole nende õigusnormidega taotletud eesmärki saavutatud, ning teiseks tehakse kindlaks tahe saada eelis, mis tuleneb liidu õigusnormidest, luues selle saamiseks vajalikud tingimused kunstlikult.

Kohtukulud

- 76 Kuna põhikohtuasja poolte jaoks on käesolev menetlus eelotsusetaotluse esitanud kohtus pooleli oleva asja üks staadium, otsustab kohtukulude jaotuse liikmesriigi kohus. Euroopa Kohtule seisukohtade esitamisega seotud kulusid, välja arvatud poolte kohtukulud, ei hüvitata.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (teine koda) otsustab:

- 1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009, artikli 4 lõike 1 punkti c alapunkti iii ja lõike 2 punkti b tuleb tõlgendada nii, et nendega ei ole vastuolus riigisisesed õigusnormid, mille kohaselt peab minimaalne tegevus põllumajandusmaal, mis on looduslikult karjatamiseks või harimiseks sobivas seisukorras, mida on silmas peetud neis sätetes, toimuma põllumajandustootja enda peetavate loomadega.**
- 2. Määruse nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkte a ja c ning artikli 9 lõiget 1 tuleb tõlgendada nii, et mõiste „aktiivne põllumajandustootja“ alla teiseks nimetatud sätte tähenduses kuulub juriidiline isik, kes sõlmis kontsessioonilepingu kohalikele omavalitsusele kuuluva karjamaa kohta ja kes karjatab seal loomaomanikest füüsilistele isikutele kuuluvaid, tasuta laenatud loomi, tingimusel et see isik tegeleb kõnealusel karjamaal „minimaalse tegevusega“ nimetatud määruse artikli 4 lõike 1 punkti c alapunkti iii tähenduses.**
- 3. Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008, artiklit 60 tuleb tõlgendada nii, et olukord, kus ühtse pindalatoetuse kava alusel finantstoetuse taotleja**

esitab oma taotluse põhjenduseks karjamaa kasutamise kontsessioonilepingu ja tasuta pruuklaenulepingud loomade kohta, keda soovitakse sel karjamaal karjatada, võib kuuluda mõiste „kunstlikult tekitatud tingimused“ alla kõnealuse sätte tähenduses, juhul kui esiteks selgub kõigist objektiivsetest asjaoludest, et vaatamata asjasse puutuvates õigusnormides ette nähtud tingimuste formaalsele täitmisele, ei ole nende õigusnormidega taotletud eesmärki saavutatud, ning teiseks tehakse kindlaks tahe saada eelis, mis tuleneb liidu õigusnormidest, luues selle saamiseks vajalikud tingimused kunstlikult.

Allkirjad